

В.А. МИЩЕНКО, І.І. ГОРОБЕЦЬ

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ НА КОНДИТЕРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИКОРИСТАННЯМ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПОКАЗНИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ДОБАВЛЕНОЇ ВАРТОСТІ

Розглянуто необхідність впровадження вартісно-орієнтованого управління. Дана коротка характеристика кондитерських підприємств. Описані особливості ринку кондитерських товарів та проблеми збільшення обсягів експорту. Охарактеризовано показник економічної доданої вартості та можливості використання його в якості ключового індикатора для оцінювання фінансового стану підприємств кондитерської галузі. Запропонована методика розрахунку цього показника. Висвітлені проблеми з визначенням окремих складових формули. Приведено приклад розрахунку економічної доданої вартості для 8 кондитерських підприємств. Прокоментовані результати розрахунків. Акцентовано увагу на основні переваги показника й можливість впровадження вартісно-орієнтованого управління на підприємствах кондитерської галузі.

Ключові слова: вартість; антикризове управління; вартісно-орієнтоване управління; економічна добавлена вартість; кондитерське підприємство; показник; контролінг.

В.А. МИЩЕНКО, И.И. ГОРОБЕЦЬ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ НА КОНДИТЕРСКИХ ПРЕДПРИЯТИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СТОИМОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДОБАВЛЕННОЙ СТОИМОСТИ

Рассмотрена необходимость внедрения стоимостно-ориентированного управления. Дана краткая характеристика кондитерских предприятий. Описаны особенности рынка кондитерских товаров и проблемы увеличения объемов экспорта. Охарактеризованы показатель экономической добавленной стоимости и возможности использования его в качестве ключевого индикатора для оценки финансового состояния предприятий кондитерской отрасли. Предложена методика расчета этого показателя. Освещены проблемы с определением отдельных составляющих формулы. Приведен пример расчета экономической добавленной стоимости для 8 кондитерских предприятий. Прокомментированы результаты расчетов. Акцентируется внимание на основные преимущества показателя и возможность внедрения стоимостно-ориентированного управления на предприятиях кондитерской отрасли.

Ключевые слова: стоимость; антикризисный менеджмент; стоимостно-ориентированное управление; экономическая добавленная стоимость; показатель; контроллинг.

V. MISHCHENKO, I. GOROB

ASSESSMENT OF FINANCIAL CONDITION AT CONFECTIONERY ENTERPRISES USING A COST-ORIENTED INDICATOR OF ECONOMIC ADDED VALUE

The necessity of introduction of cost-oriented management is considered. This brief description of confectionery companies. The peculiarities of the confectionery market and the problems of increasing exports are described. The indicator of economic added value and the possibility of using it as a key indicator for assessing the financial condition of the confectionery industry is described. The method of calculation of this indicator is offered. Problems with the definition of individual components of the formula are highlighted. An example of calculation of economic added value for 8 confectionery enterprises is given. Commented results of calculations. Emphasis is placed on the main advantages of the indicator and the possibility of implementing cost-oriented management in the confectionery industry.

Keywords: cost; crisis management; cost-oriented management; economic value added; confectionery; indicator; controlling.

Постановка проблеми. В умовах непередбачуваного, мінливого та конкурентного оточення традиційні способи інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень стають неефективними й затрудняють досягнення заданих цілей. В нинішніх умовах недостатнім є аналіз вартості підприємства на базі тільки

минулої та поточної інформації. Необхідно прогнозувати також сценарій майбутньої ситуації з метою вибору ефективних шляхів зростання вартості компанії. Маючи таку інформацію, вартісно-орієнтоване антикризове управління може спрямувати свої дії на створення вартості, де основним пріоритетом буде майбутній фінансовий

результат та сподівання інвесторів. Впровадження вартісно-орієнтованого антикризового управління (Value based management, VBM) є актуальним для усіх форм підприємств. Тому для їх керівників найважливішим завданням є вивчення існуючих моделей управління підприємством з метою розробки власної концепції розвитку на основі вартісного підходу.

Аналіз останніх досліджень. Питаннями вартісного підходу до управління підприємством займаються відомі економісти Багацька К.В., Васильчук І.П., Винокурова О.І., Говорушко Т.А., Данильченко М.Ю., Довгань Л.П., Дяченко В.С., Захаркін О.О., Коллер Т., Коупленд Т., Макаренко Т.Ю., Маршалл А., Раппапорт А., Скотт М., Гагарін А.О., Грапко Н.В., Ковальов А.І., Колос І.В., Корягін М.В., Климаш Н.І., Коупленд Т., Коллер Т., Лаговська О.А., Мамонов К.А., Мендрул О.Г., Мілінчук О.В., Мних О.Б., Момот Т.В., Островська Г.Й., Панков В.А., Піменова Ю.І., Пилипів Н.І., Ромашина О.В., Рєпіна І.М., Русанова К.Д., Савчук Д.Г., Сметанюк О.А., Сохацька О.М., Спільник І.А., Сурженко А.В., Терещенко О.О., Ткачук Н.М., Шевчук Н.В., Чернова В.В., Чижикова Г.Д., Яремко І.Й.

Дослідження теоретичних основ розвитку вартісно-орієнтованого управління на підприємстві свідчить про те, що: воно з використанням контролінгового інструментарію дає можливість зосередити всі підрозділи компанії та виробничі процеси на прийнятті операційних й стратегічних фінансових та інвестиційних рішень, які сприятимуть зростанню ринкової вартості та добробуту власників підприємства для забезпечення його перманентного розвитку.

Впровадження вартісно-орієнтованого управління, у свою чергу, дасть можливість зосередити усі процеси та прийняття операційних, фінансових та інвестиційних рішень на досягнення основної мети – зростання ринкової вартості підприємства. Імплементация орієнтованого на вартість підходу до управління підприємством є неможливою без використання інструментів контролінгу, завданням яких є інформаційне забезпечення та координація прийняття тих управлінських рішень, що сприятимуть максимізації вартості компанії. Під поняттям «максимізація вартості» розуміється спрямування усіх управлінських рішень на довгострокове зростання ринкової вартості підприємства.

Мета дослідження – висвітлення методичного підходу й практичних аспектів оцінювання фінансового стану кондитерського підприємства з використанням вартісно-орієнтованого показника економічної добавленої вартості.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз показує, що кондитерська галузь є однією із найрозвинутіших галузей у харчовій

промисловості України, асортимент продукції якої охоплює практично всі групи кондитерських виробів. Аналіз стану і перспектив розвитку кондитерського ринку в Україні свідчить, що основним джерелом формування пропозицій на ринку є вітчизняне виробництво, його продукція становить близько 95 % в загальному обсязі. Ринок кондитерських виробів України є висококонцентрованим, на ньому працює близько 800 компаній. Загальний обсяг виробництва підприємств складає більше 1 млн т продукції на рік, що дозволяє повністю забезпечити потреби внутрішнього ринку та експортувати значні обсяги продукції за кордон. В кондитерській галузі на виробництві задіяно близько 170 тис. працюючих. Виробничі потужності галузі завантажені орієнтовно на 70 %. Нвціональні кондитерські підприємства експортують свою продукцію у більш ніж 50 країн світу. Міжнародна торгівля кондитерськими товарами є достатньо розвиненою. Світовий експорт кондитерських виробів має меншу концентрацію в порівнянні з імпортом. За обсягами виробництва експорту та імпорту має місце його висока концентрація за головними виробниками. Підприємства галузі постійно інвестують в розвиток галузі близько 200 млн дол. США щорічно. На провідних кондитерських фабриках проведено повну модернізацію виробництв, встановлені найсучасніші виробничі лінії. Значно підвищено технологічність та наукоємність виробництва. Галузь розвивається в умовах жорсткої внутрішньої і зовнішньої конкуренції, що сприяє постійному вдосконаленню управлінських процесів та забезпеченню високих світових стандартів якості виробленої продукції. На всіх провідних підприємствах галузі впроваджені та функціонують системи менеджменту якості.

Характерною особливістю кондитерського ринку є те, що, з однієї сторони, відчувається витіснення невеликих підприємств з ринку внаслідок зростання потужностей виробництва ринкових лідерів, а з другої – прихід до галузі нових підприємств. Перевагою українських кондитерів на зовнішніх ринках в основному є ціна на їх вироби. Також впливають на попит якість продукції, оновлення асортименту, вивчення й аналіз зовнішніх ринків та вдосконалення дизайну. Бар'єрами на шляху нарощування експорту українськими виробниками є: високий рівень конкуренції на ринках імпортерів(СНД, Європи, Канади), складність проходження експортних процедур і висока їх вартість, відсутність попиту на окремі види продукції, відсутність міжнародного сертифікату якості, а також складність пошуку партнерів. До проблем розвитку галузі можна віднести: 1) залежність певної частини національних виробників від імпоротної сировини; 2) торговельні обмеження з боку країн-партнерів; 4) низький рівень споживання продукції в країні;

4) висока конкуренція на внутрішньому ринку. Функціонування національних підприємств в оточенні міжнародних компаній та реальні можливості виходу на зарубіжні ринки потребують збільшення розмірів національних компаній і зміни підходу до оцінки діяльності при створенні змішаних компаній, що можливо здійснити через застосування вартісно-орієнтованого управління та його показників.

Говорушко Т.А. і Климаш Н.І. відзначають, що «методика управління ефективністю підприємств кондитерської промисловості передбачає необхідність удосконалення процесу управління ефективністю на основі вартісно-орієнтованого підходу. Так, поліпшення процесу управління ефективністю має сприяти захисту інтересів акціонерів, зростанню їх доходів, підвищенню обсягу виробництва солодощів та зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку» [1, с.100].

Найбільш поширеним зі всіх існуючих вартісно-орієнтованих показників, призначених для оцінки процесу створення вартості компанії, є економічна додана вартість (EVA, Economic Value Added), яка визначається як різниця між чистим операційним прибутком після оподаткування і сумою витрат на обслуговування капіталу компанії. Необхідність для українських реалій використання спочатку саме цього індикатора в тому, що він поєднує простоту розрахунку та можливість визначення вартості компанії практично тільки на основі інформації з нормативних бухгалтерських документів, а також дозволяє оцінювати ефективність як підприємства в цілому, так і його підрозділів у кожному окремому періоді як індикатора ефективності діяльності менеджменту підприємства. Центральним інструментом системи управління, орієнтованої на максимізацію вартості, є концепція «вартості для засновників».

Загальна формула розрахунку EVA має вид [2, с.130 -132]. :

$$EVA = NOPAT - Invested Capital \times WACC$$

де: 1) NOPAT(Net Operating Profit After Tax) - чистий операційний прибуток після сплати податків; 2) IC (Invested Capital) - Інвестований капітал; 3) WACC (Weighted Average Cost of Capital) – середньозважена вартість капіталу. Кожний з них розраховується за окремими формулами.

Перший показник формули NOPAT розраховується наступним чином:

$$NOPAT = EBIT (1 -$$

t),
де: EBIT («Earnings before interest and taxes») - прибуток до сплати відсотків за кредит та податків за звітний період;

t - ставка податку на прибуток.

Для розрахунку EBIT и NOPAT в часовій динаміці достатньо інформації в формі 2. фінансової звітності підприємства. Формула розрахунку NOPAT може бути представлена

іншим чином: NOPAT (Прибуток перед сплатою процентів і після оподаткування) = EBIT {(Прибуток (збиток) від звичайної діяльності перед оподаткуванням і сплатою процентів) = Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування + Фінансові витрати (нараховані проценти)} - Податок на прибуток від звичайної діяльності.

Другий показник формули економічної доданої вартості IC (Invested Capital) розраховується на базі інформації з форми 1 фінансової звітності підприємства. Є два підходи до розрахунку величини інвестованого капіталу: 1) операційний (на основі даних активу балансу); 2) фінансовий (на основі даних пасиву балансу). Операційний підхід: Інвестований капітал = Активи + Робочий капітал (working capital requirement, WCR) + надлишкова готівка («excess cash»). Фінансовий підхід: Інвестований капітал = Активи – Поточні безвідсоткові зобов'язання; Інвестований капітал = власний капітал + довгострокові зобов'язання + поточні відсоткові зобов'язання.

Третій показник формули економічної доданої вартості WACC (Weighted Average Cost of Capital) визначається за формулою:

$$WACC = K_s * W_s + K_d * W_d$$

де, K_s – вартість власного капіталу (%);

W_s - доля власного капіталу (в % (по балансу));

K_d – вартість залученого капіталу (%);

W_d - доля залученого капіталу (в % (по балансу)).

Проблема щодо застосування цієї формули полягає у визначенні ціни залучення власного й позикового капіталу. В Україні через низькі суверенні рейтинги, високу облікову ставку, практичну відсутність фондового ринку поки що неможливо об'єктивно оцінити безризикову процентну ставку. В нинішніх умовах ставку залучення власного капіталу можна виразити з використанням нормативної інформації Фонду державного майна України щодо ставки капіталізації [3] й НБУ відносно ставки дохідності за депозитами в національній валюті плюс надбавки за галузевий ризик й ризик вкладення в конкретне підприємство[4]. Оскільки ще немає загальноприйнятних національних рекомендацій або стандартів щодо визначення премій за окремі складники ризику, а також підвищення рівня їх обґрунтованості, в літературних джерелах визначені, як приклад, можливі інтервальні премії: 1) премія за галузевий ризик (від 1% до 2,2% за видами економічної діяльності); 2) премія за ризик фінансового стану(від 1% до 5%); 3) премія за додатковий ризик інвестування у діяльність акціонерного товариства (від 0% до 5%); 4) премія за ризик розміру акціонерного товариства(від 0% до 6,5%); 5) премія за ризик прогнозування грошового потоку(за кожний випадок від'ємної величини показника фінансового результату від операційної діяльності акціонерного товариства присвоюється один бал);

б) премія за ризик, що враховує рівень зносу основних засобів, нематеріальних активів (від 0% до 6%) [5]. Таким чином, метод прямого розрахунку вартості власного капіталу й кумулятивної моделі оцінки премії передбачає визначення його вартості рівнем дохідності на власний капітал, який складається на відповідному мікроринку і задовольняє конкретних інвесторів на ньому з урахуванням специфіки цілей інвестування, можливостей та індивідуальних схильностей таких інвесторів.

Ціна позикового капіталу в літературних джерелах може визначатися з урахуванням трьох підходів: 1) підхід з погляду позичальника, 2) підхід з позицій кредитора, 3) ринковий підхід [6]. Для нинішніх реалій пріоритетним є ринковий підхід, згідно з яким вартість залученого

капіталу визначається в загальному виді (без деталізації на окремі його складові) відсотковою ставкою за банківськими кредитами в національній валюті, яка складається на конкретному ринку позикового капіталу. Така відсоткова ставка характеризує в реальних умовах загальний рівень вимог ринку до дохідності позикових коштів, які залучаються підприємством із різних джерел. Відносно вираження цієї ставки характеризує величину нормативних, ринково необхідних витрат підприємства на позиковий капітал в конкретний інтервал часу.

Застосування вартісно-орієнтованого показника в практичній антикризовій діяльності на підприємствах кондитерської галузі представлено в таблиці.

Таблиця

Розрахунок економічної добавленої вартості й індексу ефективності фінансового управління на підприємствах кондитерської галузі в 2018 році

Показник	Вінницьк а КФ	ПрАТ Домінік	КК Конті	КФ Лагода	ПАТ Ласощі	КФ Світоч	Харківськ а БФ
E (власний капітал)	2969053	237358	1333342	73926	-595	532028	122565
D (позиковий капітал)	83552	44945	660914	85601	24494	214044	71103
IC (інвестований капітал)	3052605	282303	1994256	159527	23899	746072	193668
μE (частка власного капіталу в загальній структурі капіталу компанії)	0,97	0,84	0,67	0,46	-0,02	0,71	0,63
μD (частка позикового капіталу в загальній структурі капіталу компанії)	0,03	0,16	0,33	0,54	1,02	0,29	0,37
Pr (чистий прибуток)	51783	45042	64514	3879	45042	45042	5310
ROIC (рентабельність інвестованого капіталу)	1,70	15,96	3,23	2,43	188,47	6,04	2,74
T (ставка податку на прибуток компанії)	18	18	18	18	18	18	18
g (очікуваний темп зростання галузі)	2	2	2	2	2	2	2
P (середня ціна акції на фондовій біржі ПФТС за рік)	0	0	0	0	0	0	0
EPS0 (поточний прибуток на одну акцію)	0	0	0	0	0	0	0
EPS1 [прогнозований прибуток на одну акцію = $EPS0 * (1 + g / 100)$]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ke (необхідна очікувана прибутковість від власного капіталу = $EPS1 / P * 100\%$)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Kd (необхідна очікувана прибутковість від позикового капіталу)	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00
WACC [середньозважена ціна капіталу] = $\mu E * Ke + ((\mu D * Kd) * (1 - T / 100\%))$	19,99	19,95	19,89	19,83	19,67	19,91	19,88
EVA [економічна додана вартість = $IC * (ROIC - WACC)$]	-558 470,63	-11 274,78	332222,27 5	-27 752,48	40340,5 8	-103 487,46	-33 196,07
Pr (чистий прибуток)	51783	45042	64514	3879	45042	45042	5310
Pr1 [прогнозований чистий прибуток = $Pr * (1 + g)$]	52 818,66	45 942,84	65 804,28	3 956,58	942,84	45 942,84	5 416,20
Nsh (середньорічна скоригована кількість акцій)							
EVA (економічна додана вартість)	-558 470,63	-11 274,78	- 332222,27	-27 752,48	40 340,58	-103 487,46	-33 196,07
X (перша частина індексу ІЕФУ)	-0,09	-4,07	-0,20	-0,14	1,14	-0,44	-0,16
Pbid (середня ціна покупки акції на фондовій біржі ПФТС за рік)	0	0	0	0	0	0	0
Pask (середня ціна продажу акції на фондовій біржі ПФТС за рік)	0	0	0	0	0	0	0

Показник	Вінницьк а КФ	ПрАТ Домінік	КК Конті	КФ Лагода	ПАТ Ласощі	КФ Світоч	Харківськ а БФ
S [середня величина спреду акцій = 100 (Pask-Pbid) / Pask * 100%]	0	0	0	0	0	0	0
RSI (індекс відносної сили біржового ринку)	0	0	0	0	0	0	0
Y (друга частина індексу ІЕФУ)							
Індекс ІЕФУ = X * Y	-0,09	-4,07	-0,20	-0,14	1,14	-0,44	-0,16

Як видно з таблиці, лише ПАТ «Ласощі» має економічну додану вартість в розмірі 40348,58 грн. навіть при таких високих закладених відсотках плати за позиковий кредит (24%). Всі інші підприємства мають від'ємні значення економічної доданої вартості. Це значить, що ці підприємства не окупають інвестований капітал. Індекс ефективності для цієї групи підприємств не враховує зовнішні фактори, оскільки їх акції не котируються на біржах. Тому одержані значення економічної доданої вартості характеризують лише внутрішню неефективність менеджменту і являються сигналом для прийняття відповідних рішень.

Безумовно, впровадження вартісно-орієнтованого управління на кондитерських підприємствах необхідно здійснювати через пілотні проекти. Потрібно мати час для підготовки або перепідготовки фахівців, проведення певної менеджерської і психологічної роботи серед колективу підприємства щодо зміни бачення нинішньої ситуації, менталітету працівників й недопущенню протистояння цьому процесу.

Але в цілому концепція антикризового управління підприємством з орієнтацією на максимізацію його вартості, як показало сьогоденне життя багатьох компаній, вважається однією з найбільш успішних, оскільки зміна вартості компанії враховує майже всю інформацію щодо її функціонування. Кожній українській компанії треба прокладати свій шлях до мети, зважаючи на свої стартові позиції та індивідуальні цілі, і лише тоді компанія буде успішною, а її вартість зростатиме.

Висновки:

- Вартісно-орієнтоване управління на кондитерських підприємствах з використанням контролінгового інструментарію дає можливість мобілізувати всі підрозділи компанії та виробничі процеси на прийняття таких операційних й стратегічних фінансових та інвестиційних рішень, які сприятимуть зростанню ринкової вартості та добробуту власників підприємства й забезпечення його перманентного розвитку.
- Антикризове управління на базі вартісно-орієнтованого показника EVA орієнтує на додану вартість усі управлінські рішення. Показник EVA визначається через зіставлення прибутку підприємства із витратами на інвестований капітал у

відповідному періоді. Переваги цього показника: 1) він більшою мірою пов'язаний з вартістю підприємства, ніж інші традиційні бухгалтерські показники дохідності; 2) можливість трансформації розрахунку бухгалтерського прибутку в економічну додану вартість шляхом здійснення коригувань, що дає можливість відобразити реальні результати; 3) з урахуванням контролінгової інформаційної підтримки рішень економічна додана вартість виконує інформаційну й мотиваційну функції для власників та колективу компанії й для інвесторів.

- Вартісно-орієнтоване антикризове управління здійснюється на стратегічному й оперативному рівнях. Для кожного рівня необхідно мати набір показників для вартісного управління підприємством в цілому й антикризового, зокрема. З метою активізації діяльності всіх підрозділів і процесів на досягнення запланованих домінуючих показників доцільно застосовувати систему збалансованих показників, що має бути інтегрованою складовою вартісного управління підприємством.

Список літератури

- Говорушко Т.А., Климаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія / Т.А. Говорушко, Н.І. Климаш. – К.: Логос, 2013. – с.100.
- Міщенко В., Домніна І.І. Можливості застосування контролінгового вартісно-орієнтованого антикризового управління на вітчизняних підприємствах. // Другова О.С./Економіка сьогодення: актуальні питання та інноваційні аспекти: збірник матеріалів 111 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 25 липня 2020 ро)/Східно-український інститут економіки та управління; -Запоріжжя: «ГО «СІЕУ», 2020. -с.129-132.
- Щодо затвердження вихідних даних для розрахунку ставки капіталізації: Наказ Фонду державного майна України № 1033 від 24.05.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/shodo-zatverdzhennja-vihidnih-danih-dlja-rozrahunku-stavki-k-doc273194.html>.
- Порядок визначення оціночної вартості пакетів акцій акціонерних товариств, що пропонуються для конкурентного продажу: Наказ Фонду державного майна України № 105 від 23.01.2004 (у редакції Наказу Фонду державного майна України № 577 від 23.03.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0546-16>.
- Давидов О.І. Визначення вартості власного капіталу під час оцінки вартості підприємств /Давидов О.І./ Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. С. 97-102.

6. Давидов О.І. Визначення вартості позикового капіталу у процесі оцінки вартості підприємств /Давидов О.І./ Науковий вісник Херсонського університету. Серія Економічні науки. Випуск 22. Частина 1. 2017. - 101-104.
4. Poriadok vyznachennia otsinochnoi vartosti paketiv aktsii aktsioner–nykh tovarystv, shcho proponuiutsia dlia konkurentnoho prodazhu: Nakaz Fondu derzhavnoho maina Ukrainy № 105 vid 23.01.2004 (u redaktsii Nakazu Fondu derzhavnoho maina Ukrainy № 577 vid 23.03.2016 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0546-16>.
5. Davydov O.I. Vyznachennia vartosti vlasnoho kapitalu pid chas otsinky vartosti pidpriemstv /Davydov O.I./ Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. S. 97-102.
6. Davydov O.I. Vyznachennia vartosti pozykovoho kapitalu u protsesi otsinky vartosti pidpriemstv /Davydov O.I./ Naukovyi visnyk Khersonskoho universytetu. Seriiia Ekonomichni nauky. Vypusk 22. Chastyna 1. 2017. - 101-104.

References (transliterated)

1. Hovorushko T.A., Klymash N.I. Upravlinnia efektyvnistiu diialnosti pidpriemstv na osnovi vartisno-oriientovanoho pidkhotu : monohrafiia / T.A. Hovorushko, N.I. Klymash. – K. : Lohos, 2013. – s.100.
2. Mishchenko V., Domnina I.I. Mozhyvosti zastosuvannia kontrolinhovoho vartisno-oriientovanoho antykrizovoho upravlinnia na vitchyznianskykh pidpriemstvakh.//Druhova O.S./Ekonomika sohodennia: aktualni pytannia ta innovatsiini aspekty: zbirnyk materialiv 111 Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Zaporizhzhia. 25 lypnia 2020 ro)/Skhidno-ukrainskyi instytut ekonomiky ta upravlinnia;-Zaporizhzhia: «HO «SIEU»,2020.-s.129-132.
3. Shchodo zatverdzhennia vykhidnykh danykh dlia rozrakhunku stavky ka–pitalizatsii: Nakaz Fondu derzhavnoho maina Ukrainy № 1033

Надійшло(received) 04.12.2020

Відомості про авторів /Сведения об авторах / About the Authors

Мищенко Володимир Акімович (Мищенко Владимир Акимович, Mishchenko Volodymyr) - доктор економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», професор кафедри міжнародного бізнесу та фінансів м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1328-4738>; e-mail: vladmish30@gmail.com

Горобець Ірина Ігорівна (Горобець Ирина Игоревна, Gorob Iryna) - здобувач Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1690-5018>; e-mail: idomnina89@gmail.com